

Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Çalışmalarındaki Sorunlar Üzerine Bir İnceleme

İrfan AYDIN

Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ZONGULDAK

Özet

Dil, öncekilerin şimdi yaşayanlara bıraktığı miras; şimdi yaşayanların da sonra geleceklere bırakacağı bir emanettir. Dilin kullanılmasında yazım kuralları esas kabul edilmiştir. Yazı dilinin konuşma diline yaklaştırılması için de noktalama işaretleri benimsenmiştir. Kelime biçimlerindeki ve cümle kuruluşlarındaki kurallar ihlâl edilirse, cümleler mantık kurallarının dışına çıkarsa, yazıda söz dizimi yanlış olursa aktarılmak istenen anlam doğru olmaz. Bu noktada dil yanlışları meydana gelir. Dil yanlışları dile zaman içinde zarar verir. İletişim sorunları ortaya çıkar, dil melezleşir, kirlenir, bozulur, ölüyor. Bu zararlardan korunmak için dili doğru kullanmak gereklidir. Dilin doğru kullanılması ana diline hâkim olmayla doğru orantılıdır. Ana dilin doğru öğretilmediği insanlarda dil yanlışlarının çok görülmesi olağan bir durumdur. Her ne kadar ana dili eğitimi ailede başlayan bir eğitim de olsa, ana dili öğretiminde okullara da büyük görevler düşmektedir. Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarından yola çıkılarak belli başlı sorunlar ve bu sorunların çözümüyle ilgili ortaya konan düşünceler belirtilmiştir. Ayrıca yazmanın amaçları, yazma süreci, yazmanın zorlukları, üzerinde de durulmuş; öğrencilerin yazılı çalışmalarındaki hataların neler olduğu tespit edilerek hataların giderilmesi için çözüm önerileri üretilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmayla ana dili olarak Türkçe öğretiminde ortaokul çağındaki çocukların yazma becerilerindeki yanlışların giderilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, yazılı anlatım, Türkçenin sorunları.

A Study On Problems Of Written Expression In Turkish Teaching

Abstract

Language is an inheritance from the predecessors to the living and will be entrusted by the living to the future generations. In the use of language, spelling rules have been accepted as the basis. Punctuation marks have been adopted in order that written language will approximate the spoken language. If the rules of word formation and grammar are violated, or sentences do not keep within the bounds of logic or there are mistakes in syntax, the meaning cannot be conveyed. In that case, language mistakes appear. Language mistakes damage the language in the long run. Problems appear in communication, language becomes cross bred, gets polluted, spoiled and dies eventually. It is essential that language be used properly to prevent those harms. The proper use of language is directly related to the knowledge of the native language. It is usual for those who do not have the sufficient knowledge of their native language to make frequent mistakes in the use of language. Even though the teaching of native language begins within family, schools have great responsibility in teaching it. The present study aims to determine the problems of secondary school students' problems in composition writing and the thoughts regarding the solutions to these problems. This study also concentrates on the aims in writing, the writing process, the difficulties in writing and aims to define students' mistakes in composition writing and offer solutions to them. This study also aims to overcome secondary school students' problems in composition writing skills in Turkish language teaching as a native language.

Keywords: Turkish language teaching, composition writing, problems of Turkish language.

1. Giriş

Millî eğitim sistemimizde temel amaç olarak, her bireyin cinsiyet ayrımı yapılmadan millî ahlak anlayışı doğrultusunda iyi bir yurttaş olarak yetiştirilmesi, onları hayata hazırlayacak temel bilgi ve becerilerin kazandırılması üzerinde durulur. Son dönemlerde iyice ön plana çıkan “yapılandırıcı yaklaşımın” etkisiyle de öğrencilerin var olan bilgilerinin yanında ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkarılması, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda genel liselere ya da meslek liselerine yönlendirilmesi istenir. Ancak bunu gerçekleştirecek fiziki, sosyal, ekonomik imkânlar ve eğitim imkânları merkezi okullarda bile sorun halindeyken, merkezden uzak okullarda daha belirgin bir sorun olarak görülmektedir. Öğrenciler hayata hazırlanırken geliştirmeleri gereken en temel beceri, hangi mesleği hangi okulu seçerlerse seçsinler, hiç kuşkusuz dil becerisidir. Bu beceri ortaokul düzeyindeki öğrencilere ağırlıklı olarak Türkçe derslerinde verilir. Dil eğitimi ile bireylerin düşünme, ifade etme ve iletişim becerileri de geliştirilir. Bu yüzden gelişmiş ülkelerde dil öğretimine özellikle de ana dili öğretimine büyük önem verilmektedir. (Özbay, 2003: 3) Her millet dili sayesinde varlığını sürdürür. Bu açıdan bakıldığında aslında ana dili

eğitimi ve öğretimi sadece Türkçe dersine mahsus bir özellik değildir.

Türkçe derslerinde dört temel beceriyi (dinleme-konuşma-okuma-yazma) kazandırmak önceliklidir. Bu dört temel becerinin içinden yazma becerisi ilkökul birinci sınıftan başlar, lise ve üniversite seviyesinde olgunluğa erişir. Çalışmamızda ağırlıklı olarak, diğer becerilerle sıkı bir ilişki içinde olan ve bu becerilerin en zoru kabul edilen yazma becerisi üzerinde duracağız.

Yazma eyleminin temel amacı, bireyin duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade etmesidir. Yazma başkalarıyla iletişim kurmanın ve kendimizi ifade etmenin yollarından biridir. Temel dil becerileri içinde yazma becerisi, diğer dil becerilerine göre daha yavaş gelişmektedir. Ayrıca öğrencilerin genellikle en çok zorlandıkları dil becerisidir. Yazma süreci; noktalama işaretleri, anlamlı bir bütünlük, tutarlılık, yazım kuralları, güzel el yazısı, kelime seçimi ve kullanımı, dilbilgisi, bağlaçların doğru kullanımı, kağıt düzeni; yazma biçimi, kompozisyon düzeni (giriş-gelişme-sonuç), ana düşüncüyü destekleyici fikirler, tema, bakış açısı, düşünme ve ifade etme gibi kıstasları kapsayan bir süreçtir. Yazmayla ilgili zorluklar, kısmen bu çok

kapsamlılıktan kaynaklanmaktadır. Bu zorluklara; yazma sırasında etkileşimde bulunulacak birilerinin olmaması, yazacak bir konu bulamama sıkıntısı ve yazarken sıkılma gibi nedenler de eklenebilir. Yazma süreci dili iyi kullanma açısından konuşma sürecine göre daha dikkatli olmayı gerektirir. Konuşma sırasında dilbilgisi açısından yapılabilecek yanlışlıkların daha az fark edilmesi, bu yanlışların kimi zaman dinleyicinin yardımıyla giderilebilmesi, dilbilgisi kurallarının geri plana atılabilmesi söz konusuyken; yazma sürecinde bu biraz zordur. Bu becerinin konuşma becerisi gibi okula başlamadan ve doğal bir şekilde kazanılmayıp okulla ve bir öğrenme süreciyle kazanılması da sorunu oluşturan etkenler arasındadır. Tabii bunun dışında da birçok etken vardır. Yazacak kişinin hazır bulunuşluk düzeyi, sürenin sınırlılığı, ön hazırlık çalışmalarının yapılamamış olması gibi...

2. Sorunlar

Alaplı Aşağıdağ Ortaokulu öğrencilerinin kompozisyonlarında yazma eğitimi ile ilgili aşağıda sıralanan sorunlar belirlenmiştir:

Öğrencilerin, kompozisyon terimi konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması: Yazma çalışması öncesinde öğrencilere kompozisyonun ne olduğu sorulduğunda tam bir cevap alınmamıştır. Kompozisyonla ilgili; paragraf, giriş-gelişme-sonuç, satır başı gibi terimlerden de habersiz öğrencilerin olduğu görülmüştür.

Bu sorunun giderilmesi için ilgili kavramlar örnek metinler üzerinde gösterilerek, ayırıcı özellikler sezdirilmelidir. Farklı konularda giriş paragrafı oluşturma, gelişme bölümü yazma ve sonuç yazma gibi çalışmalar yapılmalıdır.

Öğrencilerde yaratıcı düşünme becerilerinin gelişmemiş olması: İlkokuldaki bakarak yazma ve dikte çalışmalarının etkisinden kurtulamayan öğrenciler, verilen konu hakkındaki düşüncelerini ifade etmede zorlanmaktadırlar. Bunda yeterince yazı yazma fırsatı bulamamış olmalarının etkisi de büyüktür. Ayrıca günümüz insanının genel bir sorunu olan hazır bilgiye kolay ulaşmanın getirdiği sorgulamama ve düşünmeme hastalığı öğrencilerde de etkisini fazlasıyla göstermektedir.

Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek için öğrenci seviyesine uygun hikâye masal gibi kurgusal metinler yazdırılmalıdır. Benzer örnekler okutularak özgün çalışmalara ulaşması sağlanmalıdır. Nedensellik ilişkisini kavratacak oyunlar oynatılmalıdır.

Öğrencilerin ele alınan konu hakkında derine inmemeleri: Konuyu detaylı bir şekilde nasıl anlatırım düşüncesinde olmadan, bildiklerimi nasıl art arda sıralarım da kompozisyonumu bitiririm düşüncesinde olan öğrencilerin yazmanın hazzına da varamadıkları gözlenmiştir. Bunda, özellikle Türkçe öğretmenlerinin rolü çok büyüktür. Öğretmen öğrencilerin ilgisini çekecek ve onları özendirerek yazılı anlatım çalışmalarını onlarla paylaşmalı, gerekirse öğrencileri rekabet içine sokup kendilerini yazı yazma konusunda geliştirmelerini sağlamalıdır. Öncelikle güncel ve basit konularda yazdırılarak yazmanın hazzı tattırılmalıdır. 5n1k sorularının işlevselliği sezdirilerek derinleşmedeki etkisi sezdirilmelidir.

Öğrencilerin fikirlerini destekleyecek örneklere yer verememeleri: Kompozisyonlarda düşünceyi geliştirme yollarından örnek verme yöntemini çok az öğrencinin kullandığı gözlenmiştir. Örnek veren öğrencilerin bazılarının konuyla birebir alakalı örnekler veremedikleri görülmüştür. Bazılarının sırf örnek vermiş olmak için örnek verdikleri veya hayalî unsurları ön plana çıkarıp masalımsı bir üslup kullanmaya çalıştıkları gözlenmiştir. Mesela; “Diyelim ki adamın biri...”, “Bir gün çocuğun biri...”, “Eskiden köyün birinde...” gibi ifadeleri çokça kullandıkları görülmüştür.

Bu sorunu çözebilmek için “Bu olayı yaşadığın hangi olaya benzettin?” ya da “Bu kahramanın yerine çevrendeki insanlardan hangisini koyardın?” gibi somut örnekler bulmasını sağlayacak çalışmalar yaptırılmalıdır.

Konulara tek yönlü bakılmakta olması, farklı bakışların yakalanamaması: Öğrenciler genel bir bakış açısı kullanmaktan öteye pek gitmemektedirler. Örneğin; kendilerine verilen “yalnızlık” konusunda hepsi yalnızlığın kötü yönleri üzerinde durmuşlar, yalnızlığın olumlu yönde değerlendirilebileceğini hiç düşünmemişler. Herhangi bir kavramdan ya da olaydan bahsederken herkesin bildiği tanımlarla başlayıp, herkesin yazabileceği genel cümlelerle sıradan bakış açısının dışına çıkamadıkları gözlenmiştir.

Öğrencinin bakış açısını genişletmek için “empati” çalışmaları yaptırılmalıdır. Farklı olduğunu hissetmesi sağlanmalıdır. “ Bir olay hakkında sıradan insanlar ne düşünür, sen ne düşünürsün?” gibi sorularla kendisinin farkına varması sağlanmalıdır.

Başlık ile içerik arasında uyumsuzlukların söz konusu olması: Çoğu öğrencinin kompozisyona başlarken önce başlığı attığı sonra düşüncelerini yazmaya başladığı gözlemlenmiştir. Bu da yazının ilerleyen aşamalarında, başlıkla içerik arasındaki anlam bütünlüğünde, kopukluklara neden olmuştur. Bazı çalışmalarda da konuyu özetleyici ve kapsayıcı başlık seçilemediği görülmüştür. Örneğin; çalışmasına “Yaşama Sevinci” başlığını koyan bir öğrencinin sürekli yaşama hakkı üzerinde durduğu, yaşama sevinciyle ilgili hiçbir cümleye yer vermediği görülmüştür. Başka bir öğrenci “İyilik ve Kötülük” başlığını atmış; ancak sadece kötülük kavramını açıklamaya ve örneklendirmeye çalışmış. Bir diğeri ise “Kıskanç İnsanların Dünyası” diye başlık atıp sadece bir kişinin yaşadığı bir kıskançlık olayını anlatmıştır.

Bu uyumsuzluk sorununu çözmek için kompozisyonlara başlık atarken metni yazıp bitirmiş olmaya ve metni özetleyici bir başlık atmaya dikkat edilmesi sağlanmalıdır.

Temel cümle yapılarında hataların bulunması, özgün niteliği olmayan genelleşmiş cümlelerin kullanılması: Örneğin; “iyilik ve kötülük” konulu kompozisyon yazan öğrencilerin ilk cümlelerinde “İyilik çok güzel bir şeydir.” “İyilik her şeyin başıdır.” “İyilik iyi bir davranıştır.” gibi genel cümleler kullandığı görülmüştür. Farklı konulardaki örnekler; “Komşuluk çok önemlidir.”, “Kıskançlık çok kötü bir şeydir.”, “Yalnızlığı hiç kimse sevmez.” şeklinde tespit edilmiştir.

Bu sorunun çözümü için cümlelerin işlevsel olmasının gerekliliği sezdirilmelidir. Boşa hiçbir söz söylenmemelidir. Laf kalabalığının metne eksi puan getireceği bildirilmelidir.

Söz varlığının çok sınırlı olması: Öğrenciler tarafından kullanılan sözcüklerin gündelik yaşantının ötesine geçemediği, bazı sözcüklerin konuşma dilindeki yerel

söyleyişlere göre yazılmakta olduğu, argo ifadelerin kullanıldığı görülmüştür. Kompozisyonların içinde uzun olarak saydığımız metinlerde yaklaşık iki yüz sözcük kullanılmıştır. Bu uzunluktaki metinlerin sayısı da doksan iki metin içinde iki elin parmaklarını geçmemektedir. Öğrencilerin kullandıkları sözcüklere bakıldığında alışlagelenin dışına çıkan, şartırcı nitelikte olan çok fazla sözcüğe rastlanmamıştır. Söz varlığını zenginleştirmek için öğrenciler kitap okumaya teşvik etmelidir. Kelime oyunları oynatılmalıdır. Bilmece ve bulmaca çözme etkinlikleri yapılmalıdır. Sözlük kullanma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Yeni öğrenilen sözcüklerle cümle kurdurma, hatta paragraf yazdırma çalışması yapılmalıdır.

Yöreye ait sözcüklerin yazı dilinde kullanılması: Birçok öğrencinin konuşma dilinde kullandığı yöresel ifadeler yazıda da yer verdiği görülmüştür. Öğrencilerin kullandıkları yöresel sözcükler ve o sözcüklerin İstanbul Türkçesindeki karşılıkları aşağıda verilmiştir.

Cöğüz : ceviz
 Cırgheden : ısırgan
 ekleşme : sataşmak
 endi gün : geçen gün
 eletmek : götürmek
 Gaplugurba : kaplumbağa
 gocen : kedi yavrusu
 gobez : köpek yavrusu
 Gulaltı : ahır
 Hinci : şimdi
 Kade : yenge
 Mahana: bahane
 Nacak : balta
 Ösker : rüzgâr
 zıngılatmak : sarsmak, titretmek

Bölgenin ağız özelliklerinin dile yansması: Yöresel sözcüklerin yanında yörenin ağız özelliklerinin de yazılı anlatım çalışmalarına yansıdığı görülmüştür. Çalışmalarda tespit edilen ağız özelliklerini yansıtan sözcükler şunlardır:

Abâ : abla
 Abi : ağabey
 Âmet : Ahmet
 Beber : biber
 Bıza : buzağı
 Datlı : tatlı
 Gaşuk : kaşık
 geliyala : geliyorlar
 Geleyon : geliyorum
 Gidiyala : gidiyorlar
 gideyon : gidiyorum
 Hatma : Fatma

Mêmet : Mehmet
 Örük : erik
 Ramazan : İrmazan
 Recep : Ercep
 yalunuz : yalnız
 Yimek : yemek

Yazım yanlışlarının olması: Özellikle cümlelerin ilk harflerinde büyük ve küçük harf kullanımına dikkat etmedikleri gözlenmiştir. Bazı özel isimlerin yazımında ve o isme gelen eklerin ayırımında yanlışlıklar yapılmıştır. Öğrencilerin yazımında en çok hata yaptıkları sözcükler ise şu şekilde tespit edilmiştir.

Yanlış Doğru

antreman : antrenman
 ard arda : art arda
 Bir çok : birçok
 Birkaç : birkaç
 birşey : bir şey
 bu gün : bugün
 çukulata : çikolata
 deyer : değer
 espi : espri
 fasafiso : fasa fiso
 firen : fren
 göz yaşı : gözyaşı
 haftasonu : hafta sonu
 Herkez : herkes
 herşey : her şey
 Her hangi bir : herhangi bir
 her halde : herhalde
 hoş görü : hoşgörü
 jips : cips
 kapaltmak : kapatmak
 kalemtraş : kalemtırtaş
 kıravat : kravat
 Kirbit : kibrit
 laylon : naylon
 motorsiklet : motosiklet
 süpriz : sürpriz
 türk : Türk

Yöresel ifadelerin, ağız özelliklerinin ve yazım yanlışlarının yazıya etkisini en aza indirmek için Yazım Kılavuzu kullanımı sağlamalı ve hatalar yerinde ve zamanında düzeltilmelidir.

Pekiştirme sıfatlarının yazımında yanlışlıkların yapılması : Yemyeşil (yemyeşil), sipsiyah (simsiyah), kaskara (kapkara), kopkocaman (koskocaman) ...gibi kullanımlar göze çarpmıştır. Bunlarla ilgili kesin bir kural yoktur ancak genel kullanımdan dolayı benimsedikleri için kural kabul edilmelidir.

Çok sayıda noktalama yanlış yapılması: Özellikle nokta ve virgülün kullanımında da hatalara rastlanmıştır. Bunun yanında iki nokta, noktalı virgül gibi unsurların görevlerinin tam olarak bilinmediği gözlenmiştir.

Sorunun çözümü için noktalama işaretleri kullanarak metinler yazdırılmalıdır. Örnek metinlerde noktalama işaretlerini koydurma çalışmaları yaptırılmalıdır. Noktalama işaretlerinin işlevleri sezdirilmelidir.

El yazısından kaynaklanan yanlışlıkların yapılması: Öğrenciler el yazısını tam olarak yazamadıklarından bazı sözcüklerin noktalarının eksik olduğu, bazılarının ise hiç okunmadığı görülmüştür. Öğrencilere, parmak kaslarının geliştiği kritik dönemde, el yazısı becerisinin yeterli düzeyde kazandırılmamış olması, çoğunun yazısının okunamayacak kadar kötü olmasına neden olmuştur.

Sorunun çözümü için öğrencilerin parmak kaslarının geliştiği kritik dönemde el yazısı becerisi kazandırılmalıdır. Eski müfredattaki gibi güzel yazı dersleri tekrar konulmalıdır.

Anlatım bozukluklarının yapılması: Kompozisyonlardan alınan bazı anlatım bozuklukları aşağıda verilmiştir.

a) Kip uyumsuzluğu: “Yaşama sevinci insanın sahip olduğu şeylerin değerini bilmektir”(Yaşama sevinci, insanın sahip olduğu şeylerin kıymetini bilmesidir.)

b) Sözcüğün yanlış ya da gereksiz kullanılması: “Evlerimizin önünü pislik kapsıyordu” (Evlerimizin önünü pislik kaplıyordu.)

c) Özne-yüklem uyumsuzluğu: “Herkes mutlu ve sevinçli yaşayın.” (Hepiniz sevinçli ve mutlu yaşayın.)

“Annemle ben alışverişe gideceğim.” (Annemle ben alışverişe gideceğiz.)

d) Ek yanlışlığı: “Yaşamımız boyunca en çok hissettiğimiz duygular sevinç ve mutluluklardır.”(Yaşamımız boyunca en çok hissettiğimiz duygu sevinç ve mutluluktur.) “Kötülük yaparsak insanlarla aralarımız hep bozuluyor.”(Kötülük yaparsak insanlarla aramız hep bozulur.)

Öğrencilerin yazılarında anlatım bozukluğu yapmalarını engellemek için bol bol anlatım bozukluğu sorusu çözdürülmeli ve bu konudaki duyarlılık artırılmalıdır.

3. Çözüm Önerileri:

Başarılı kompozisyon için, bütün kurallardan önce, kompozisyonun ne olduğunu bilmek gerekir. Kompozisyon, ayrı ayrı parçaları bir araya getirerek bir bütün oluşturma biçimi ve işidir.(TDK, 2005) Bir konunun çeşitli bölümlerini bir araya toplamadır. Bu toplama, bir birlik altında olmalıdır. Fikirler, olaylar, duygular, verilen örnekler yerli yerinde bulunursa kompozisyon başarılı olur. İyi bir kompozisyon için birçok kuralı bilmek ve bunları uygulamak şarttır. Bir kompozisyon yazarken konu ile ilgili maddelerin toplanmasına buluş, buluşların sıraya konmasına düzenleyiş,

yazı biçimi verilmesine anlatış denir. Bunları uygulama, kelime hazinesi, cümle, paragraf yapısı, yazım, noktalama ile fikirlerin düzenlenmesine sıkı sıkıya bağlıdır (Karaalioglu, 1992: 68). Çalışmamızda, incelenen kompozisyon çalışmalarından yola çıkarak sorunları belirlemenin yanında, belirlenen sorunlara çözüm olabilecek öneriler ve öğretmenlere düşen birtakım görevler de sunulmaya çalışılmıştır.

Yazılı anlatım çalışmalarında her şeyden önce öğrencinin sorumluluk duygusu geliştirilmelidir. Yazmak, yazarak öğrenildiğinden öğrencilere bol bol uygulama ortamı sağlanmalı ve öğretmenler de öğrencileriyle birlikte yazarak onlara örnek olmalıdır. Konu seçerken öğrencilerin kendi düzeylerine uygun duygu, yaşantı ve bilgilerini anlatmalarını sağlayacak konular seçilmeli, her öğrenciden aynı performans beklenmemelidir. Yazma çalışmaları yaşamla ilişkilendirilmeli; günlük tutma, anı yazma, rapor oluşturma vb. etkinliklerle öğrencilere yazmanın zevkli yanları gösterilmelidir. Dil bilgisi kuralları öğretilirken teorik anlatmadan ziyade öğrencinin uygulayarak öğrenmesini sağlamalı. Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmaları yapıcı bir yaklaşımla eleştirilmelidir. Öğrenciyi yazı yazmaktan soğutmak yerine, iyi yazabilmesi için öğrencide kendine karşı güven oluşturmaktır. Özgün olduklarında kendilerine gülüneceğinden veya eleştiri geleceğinden korkmamalarını, bazen sıra dışı veya alışılmamışın dışında düşünceleri gerektiğini vurgulamalıdır. Not vermek amacıyla değil, eksikliklerin giderilmesi ve öğrencilerin kendilerini geliştirmelerini sağlamak amacıyla kompozisyon yazdırılmalıdır. Sonuç olarak, sınıfta yazmaya istek havası oluşturulmalı; bu hava, yazarları isteklendirerek, çekingenleri yüreklendirerek, yazdıklarını birbirlerine okutarak, yazma yarışmaları düzenleyerek, sınıf ve okul gazetesine yazılar yazdırılarak, gazete ya da dergi çıkartılarak yaratılabilir.

Öğrencilere yazma becerilerinin kazandırılması ve onlarda yazma ilgi ve isteğinin uyandırılmasında temel sorumluluk hiç şüphesiz Türkçe öğretmenine düşmektedir. Bu sorumluluk, öğrencilere düzenli düşünme ve yazma alışkanlığı kazandırma gibi temel bir amaçla bütünleşir(Sever, 2004: 25). Yazma becerisinin kazandırılması amacıyla yapılacak çalışmalardan verim elde edebilmeleri için öğretmenlerin yazma eğitiminin genel amaçları konusunda bilgi sahibi olmaları gerekmektedir.

Yazmanın amacı; bilgi vermenin yanında okuyanların zevk almasını da sağlamaktır. Yazım kurallarını bilip doğru yazı yazma becerisi kazanmaktır. Farklı yazı türlerini tanıyıp, kendini yazılı olarak ifade etmek ve yaratıcı yazılar yazmaktır. Yazarken olaylara ya da düşüncelere mantıklı bir düzen verebilmektir. Metnin giriş-gelişme-sonuç bölümlerini düzenleyip başlıkla konu arasında uyum sağlayabilmektir. Günlük hayatta sürekli ihtiyaç duyulan duyuru, dilekçe, mektup gibi türleri, biçim ve anlatım özelliklerine uygun yazabilmektir.

Yazma eğitimini, okullardaki kompozisyon çalışmalarıyla sınırlı bırakmamak gerekir. Öğrencilerin okul dışında da yazma alışkanlığı kazanmasını sağlamak için özendirici ve destekleyici etkinliklerin düzenlenmesi gerekmektedir.

Sonuç

Öğrenciler için zaman zaman sıkıcı hâle gelen yazma çalışmalarını isteyerek ve zevkle yapılan bir etkinliğe

dönüştürmenin yolu, ilk olarak öğrencileri yazma yöntem ve teknikleri konusunda donanımlı hâle getirmektir. Neyi, nasıl yazacağını yöntemini bilen öğrenciler için hayal dünyalarını harekete geçirecek ilginç yazma konuları belirlendiğinde yazma etkinliğini severek ve isteyerek gerçekleştirecektir. Türkçe programlarında öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için birtakım yöntem ve tekniklerden söz edilmektedir. Bu çerçevede yazmaya hazırlık, yazma amacını belirleme, amaca uygun yöntem seçme, konuyu sınırlandırma, dikkatini yoğunlaştırma ve kurallara uygun yazma üzerinde önemle durulmaktadır. Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek ve etkili, doğru yazma alışkanlığı kazandırmak için okul, eğitim bölgesi, ilçe ve il bazında şiir, öykü, makale vb. türlerde yazma yarışmaları düzenlenmeli, öğrencilerin bu tür yarışmalara katılmaları özendirilmelidir. Öğrenciler, duygu ve düşüncelerini yazıya aktarma becerisi geliştirilerek yüreklendirilmeli, kişisel yazma hevesi uyandırılmalıdır. Bu amaçla, serbest okuma saati uygulamasına benzer bir etkinlik, yazma becerisine yönelik olarak da düşünülebilir ve Türkçe derslerinde “yazma etkinlik saati” uygulaması başlatılabilir. Yapılacak yazma çalışmalarında öğrencilere atasözü, vecize verip açıklamalarını isteme yerine, duygu ve düşünce dünyasını harekete geçirecek açık uçlu konular öğrencilerle birlikte belirlenmelidir. Konu belirleme yanında, öğrencilerin yazmayı, severek, isteyerek yapacakları sebepler geliştirilmeli, ortam oluşturulmalıdır. Yazma çalışmalarının değerlendirilmesinde öğrencilerin başarımlarını belirleyerek not, takdir etme yanında, değerlendirme sonuçlarından hareketle öğrencileri buldukları durum ve seviyeden daha üst seviyeye taşıma amacı da güdülmelidir. Öğrencilerin yazma becerisini geliştirecek uygulama çalışmalarına ağırlık verilmeli; yazma eğitiminde karşılaşılan sorunlar, uygulama çalışmalarıyla, öğrencinin kendi çalışmasındaki somut örnekler üzerinde vurgulanarak giderilmeye çalışılmalıdır. Bu bağlamda yapılan her yazma çalışmasının kontrolünde düzeltme sembolleri kullanılmalı, bu yolla öğrencilerin hatalarını görüp düzeltmeleri sağlanarak hatanın tekrarı önlenmelidir.(Göçer, 2010: 192) Bu çalışmada kesin çözümler önermek yerine, öncelikle sorunun geniş boyutlu olarak ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmalar, yazma dersi ile ilgili ciddi boyutlarda sorunların bulunduğunu göstermektedir. Bu sorunların öğretime nasıl yansıdığını ortaya koymak, sorunun çözümü açısından önemlidir. Çünkü sorunları çözmek zordur; sorunları görebilmek daha da zordur. Burada irdelenen sorunların, yazılı anlatım alanında yapılacak çalışmalara ışık tutması ve ilgili alan yazınına katkıda bulunması ümit edilmektedir.

Kaynakça

GÖÇER, Ali (2010).Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Volume-3,Issue-12, s.178-195.

KARAALİOĞLU, Seyit Kemal (1992). Yazmak ve Konuşmak Sanatı Kompozisyon (7. Basım), İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

ÖZBAY, Murat (2003). İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi, Ankara: Gölge Ofset.

SEVER, Sedat (2004). Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme. (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

TDK,(2005). Türkçe Sözlük. Ankara: TDK Yay.